

УКРАЇНСЬКА ФЛОТА
1917 --- 1918

СТ. ПЯ.РОМАН СТЕЛЬМАХ
"ВОДЯНИК"

29 квітня, 1918

Зперед 1917 року, українці в великій кількості служили в російсько царській флоті. Ця флотія була, і ще є, розкинана по кількох морях та океанах. В 1917 році Росія мала шість флотів, ці флоти включали: чорноморську флотію, балтійську флотію, каспійську флотію, сибірську флотію, амурську флотію, та флотію північного Льодового Океану. З цих флотів найбільша українська активність відбулася на трьох флотах; на чорноморській флоті, балтійській флоті, та каспійській флоті. З цих флотів, українці великий відсоток (75%) в чорноморській флоті і тут існували дуже сприятливі умови для організування українських моряків. Головна база чорноморської флотії була в Севастополі, тут ще з 1905-го року існував український гурток "Кобзар". Цей гурток, із революцією вийшов із підземля, зробився провідником цілого українського руху чорноморській флотії та зорганізував Раду Української Чорноморської Громади.

На балтійській флотії, українці мали менший відсоток (40%) ніж на чорноморській флотії, але, в той час українці зорганізувалися під назвою "Український воєнно-морський революційний Штаб Балтійської флотії". Цей штаб поставив собі завдання зорганізувати українців-моряків та перевезти кілька кораблів під українським прапором до чорноморської флотії. До цих кораблів належали такі кораблі як крайсер "Світлана" і ескадренні міноносці "Україна" і "Гайдамак". Через всілякі обставини і прихід до влади в Росії большевиків, штаб не мав змоги здійснити свого плану. Українці в каспійській флотії зорганізували Воєнно-морську Раду: та мали план зукраїнізувати кілька кораблів. Цей проєкт мав перевести зукраїнізовані кораблі каспійської флотії до устя Тереку, де Україна мала мати свій вихід до Каспійського моря, але, так як з балтійським штабом, різні обставини передбачили цей план. З цих трьох рад то Чорноморська Рада відіграла найбільшу роль в історії української державної флотії. Вже в березні 1917 року з ініціативи гуртка "Кобзар" у Севастополі були скликані перше менші, а в квітні 1917 року величаві збори українців-моряків, і тоді Рада Української Чорноморської Громади уконстатувалася.

З кінцем квітня 1917 року майже на всіх кораблях Чорноморської фльоти вже існували свої українські корабельні ради. З цих рад, найбільше діяльні були ради лінійних кораблів - "Іван Золотоустий", "Св. Євстафій", та "Ростислав"; крайсерів - "Память Меркурія" (переіменовано "Гетьман Іван Мазепа"), "Кагул", і "Прут" мінної бригади, ескадрований міноносець "Завидний", і Севастопольський флотський півекіпаж. Півекіпаж мав уже своє українське знамя. Це було перше історичне українське знамя не лише при флоті, але і в новій українській армії. На всі українській військові з'їзди в Києві Чорноморська фльота і Севастопольська морська кріпость мали своїх делегатів.

Одним з перших кораблів чорноморської фльоти, який підняв український прапор у липні 1917 року, був міноносець "Завидний" (див. ілюстрація 3). Після нього почали підносити націоналені прапори й інші кораблі, так що в листопаді 1917 року вже майже на половині кораблів Чорноморської фльоти і на всіх портах Чорного моря повівали українські кольори. Дня 24 грудня 1917 року підніс український прапор велетень-дреднавт лінійний корабель "Воля" (див. ілюстрація 1). Два дні перед цим засновано в Києві "Українське Морське Міністерство", ще один крок українського руху.

Очевидно, цей український рух в чорноморській флоті не подобався москалям, особливо соціалістам й більшовиком, і вони почали активну агітацію. Під цим натиском слаба Центральна Рада не тільки не допомогла розвитку здорового національного руху в чорноморській флоті, а спричинилася до його загальмування і навіть до його ослаблення. Треба запам'ятати що Центральна Рада також в той сам час хотіла задоволити "соціалістичний спільний фронт. Але, мимо цього, українські воєнно-морські чинники вимушили з Ради тимчасовий закон про флоту Української Народної Республіки. Цей тимчасовий закон був в двох частинах. Перша частина була допоміжна флоті а друга частина майже скасувала першу частину. Але перша частина закону мала позитивний ефект над флотою, тобто чорноморською флотою. В перші частині цього закону були наступні точки:

1-ша Точка: Російська Чорноморська фльота, воєнна й торговельна проголошується фльотою Української Народної Республіки й виконує обов'язки охорони побережжя й торгівлі на Чорному й Озівському морі.
4-та Точка: Українська Народня Республіка переймає на себе зобов'язання російського уряду щодо Чорноморської фльоти й щодо утримання фльоти та портів.
5-та Точка: З часу проголошення цього закону всі російські воєнні й торговельні кораблі на Чорному й Озівському Морі підносять український прапор.

Цей закон, що був оголошений 13го березня 1918 року, в першій частині тільки ствердив що вже фактично існувало на багато кораблях Чорноморської фльоти. Але в другій частині закону були точки що касували примусову воєнну службу на фльоті і ввели добровільне доповнення фльоти. Ці точки ослаблювали першу частину закону.

В Севастополі, під час наради Ради в Києві, не спокійно, Малий відсоток кораблів мали команду що часто мінялися із ними мінялися прапори. Команди обох дреднавтів - "Воля" та "Цариця Катерина Велика" - це побачили і рішили наказати усій українській фльоті щоб піднести прапор, виконувачи закон ради. Кораблі що не піднесли українського прапору були примушені 305-мм гарматами. Це було 29 квітня 1918, і так через ціле Чорне та Озівське Моря фльоти о годині 16-ті (4-ті) підняли українські прапори. Того самого дня в Києві, на місце ради прийшов Гетьманат, він скасував другу частину закону Ради в травні, але було вже запізно. Для кожного українського моряка цей день - 29 квітня, 1918-го року о годині 16-ті є повинен запам'ятати і кожного року відсвяткувати.

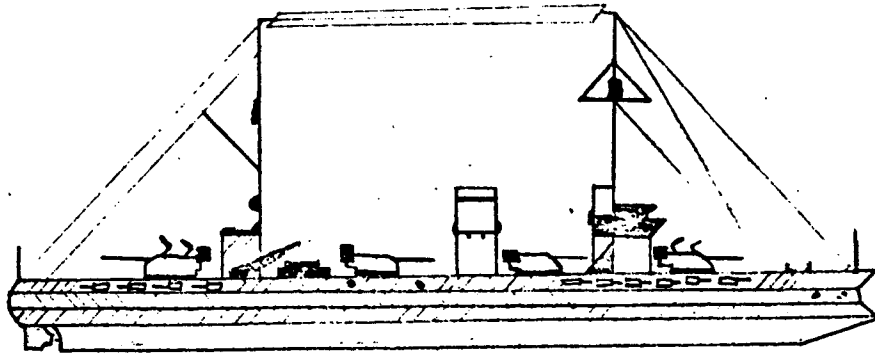
Різні типи кораблів є потрібні в обороні краю. Українська Чорноморська фльота 1918 року мала 7 бригад різних типів кораблів. Тоді до фльоти входили три бригади лінійних кораблів, одна бригада крайсерів, одна бригада гідрокрайсерів, та дивізія мінометів, підводних човнів, та різних кораблів.

Склад Чорноморської Фльоти

- I I-на бригада -- 2 кораблі велетні-дреднавти, "Цариця Катерина Велика" збудований 1914 р. і другий дреднавт "Воля" збудований 1915 р. Оба мали по 23,000 тон, швидкість 21 вузлів (стільки морських миль на одну годину).
- 2-га бригада -- 4 лінійних кораблів, по 13,000 тон, швидкість 16 вузлів, та збудовані коло 1906 р.
- 3-тя бригада -- 6 лінійні кораблі, по 10,300 тон, швидкість 14-15 вузлів, та збудовані коло 1896 р.
- II Бригади крайсерів -- 4 крайсери, від 3,000 до 7,000 тони, швидкість 22.7 вузлів, та збудовані коло 1903 р. Бригада гідрокрайсерів -- в було їх 6, всі вони несли на собі по кілька гідропланів.
- III Дивізія міноносців -- 13 великих ескадрових міноносців, по 1,300--1,500 тон, швидкість 34--35 вузлів; II ескадрових міноносців по 300 - 400 тони що мали швидкість по 22 - 26 вузлів.
- IV Підводні човни -- всіх було 22, тільки один - "Краб" брав участь у світовій війні.

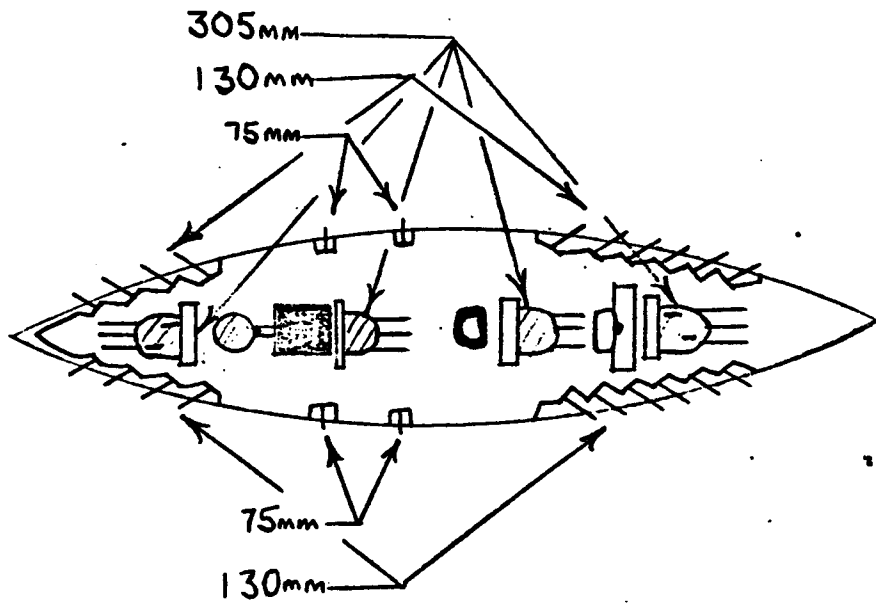
Морська Термінологія

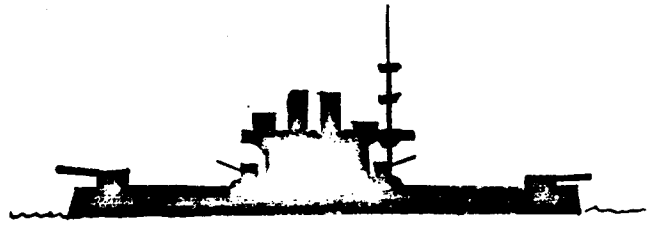
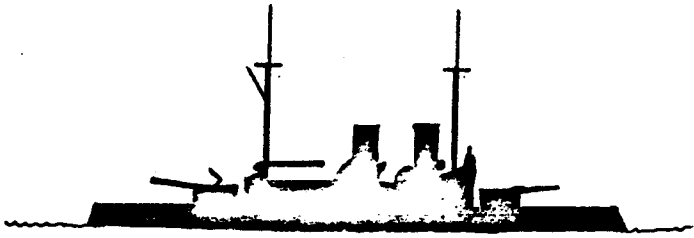
корабельний гардемарин	-----	sublieutenant
мічман	-----	LIEUTENANT
лейтенант	-----	LIEUTENANT-COMMANDER
старший лейтенант	-----	COMMANDER
капітан II ранги	-----	CAPTAIN (LESS THAN 3 YR.)
капітан I ранги	-----	CAPTAIN (MORE THAN 3 YR.)
контр-адмірал	-----	REAR ADMIRAL
віце-адмірал	-----	VICE ADMIRAL
адмірал	-----	ADMIRAL
Крайсер	-----	CRUISER
лінійний корабель	-----	BATTLESHIP
лінійний корабель-дреднавт	-----	DREADNOUGHT-BATTLESHIP
гідрокрайсер	-----	AIRCRAFT CARRIER
гідроплан	-----	SEAPLANE
ескадровий міноносець	-----	DESTROYER OR TORPEDO BOAT (DEPENDING ON TONNAGE AND KNOTS)

ІНІЙНИЙ КОРАБЕЛЬ - ДРЕДНАВТ

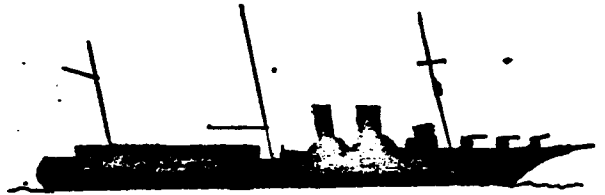
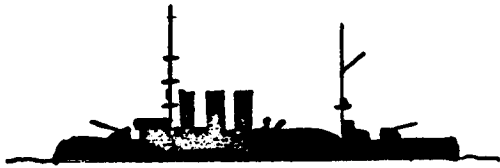
"ВОЛЯ"

Лінійний корабель "Три Святителі "

Лінійний корабель "Синоп "

Крайсер "Прут "

Гідрокрайсер "Алмаз "

ЕСКАДРОВИЙ МІНОНОСЕЦЬ "ЩАСЛИВИЙ", [15]

"
Е.М. ЛЯЙТНАНТ ЗАЦВРЕНИЙ", [3]

Е.М. "ЗАВИДНИЙ", [5]

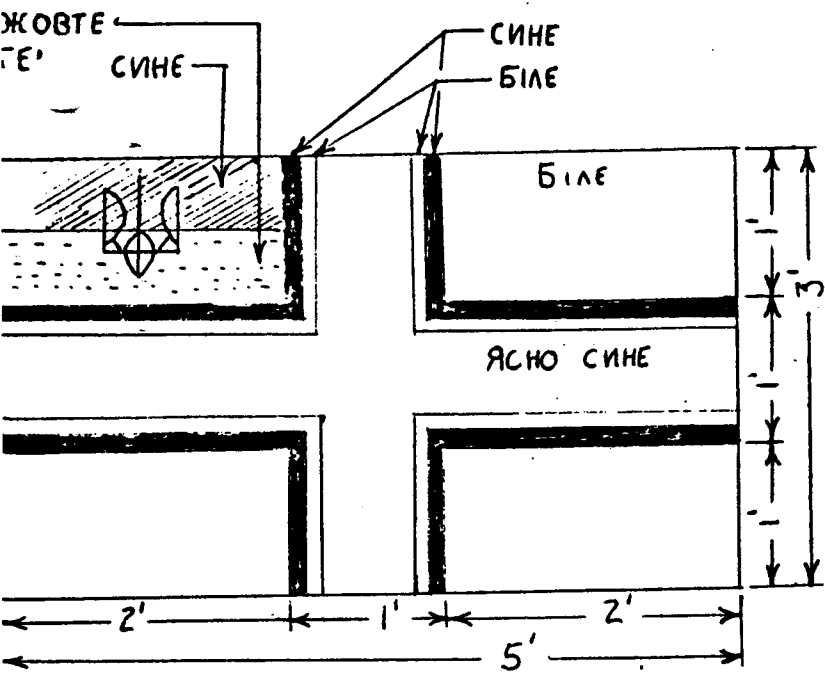

Е.М. "СМІЛИВИЙ", [4]

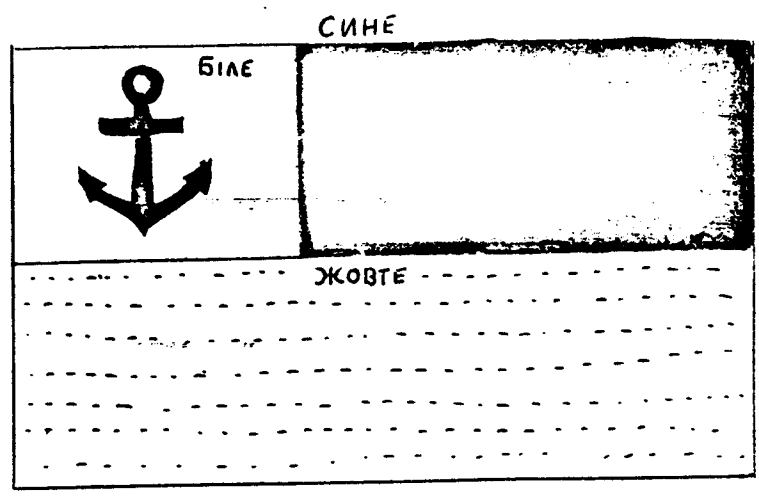

МІНОНОСЕЦЬ "Ч.259.", [9]

Типи Міноносців Чорноморської Фльоти

ПРАПОР Української Воєнної Фльоти

ПРАПОР Торговельної Фльоти

ПРАПОР Командуючого Українською Фльотою

ПРАПОР Морського Міністра

